Ratko Rajković
advokat u penziji, Novi Sad

SOLIDARNA OBAVEZA DUŽNIKA*

Svi dužnici solidarne obaveze odgovaraju poveriocu za celu obavezu i poverilac može zahtevati njeno ispunjenje od svakog od njih sve dok ne bude potpuno ispunjena, ali kada jedan dužnik ispuni obavezu, ona prestaje i svi se dužnici oslobađaju. Ovde se radi o solidarnosti dužnika ili pasivnoj solidarnosti koja se pojavljuje kao jedno od sredstava ličnog obezbeđenja obaveze i pružanja veće sigurnosti poveriocu. U pasivnim solidarnim obavezama član 414. do 424. Zakona o obligacionim odnosima (*Sl. list SFRJ*, br. 28/78, 39/85, 45/89. i *Sl. list SRJ*, br. 31/93, dalje ZOO) svaki solidarni dužnik odgovara za celu obavezu pa poverilac ima pravo da bira od kojeg će zahtevati ispunjenje obaveze. Tako poverilac ima, prema svojoj oceni, tri mogućnosti:

- da ispunjenje obaveze zahteva od svih solidarnih dužnika,
- da ispunjenje obaveze zahteva samo od nekih dužnika,
- da ispunjenje zahteva samo od jednog dužnika.

Jednom učinjen izbor ne veže poverioca, tako da on može odustati od zahteva protiv jednog dužnika i tražiti ispunjenje od drugih. Uz to, poverilac može od nekih ili svih solidarnih dužnika zahtevati potpuno izmiranje obaveze, a od nekih samo delimično. Takođe, ako je obaveza delimično ispunjena, poverilac može ostatak, opet po svom izboru, zahtevati od bilo koga od ostalih dužnika, sve dotle dok obaveza ne bude potpuno izmirena. Svi dužnici ostaju u obavezi do visine nepodmirenog duga. Ovo pravilo može koristiti poverilac prema drugim dužnicima i u slučaju da je, po njegovoj tužbi, samo jedan od solidarnih dužnika bio presudom obavezan da ispuni celu obavezu.

Svaki solidarni dužnik može prema poveriocu isticati svoje lične prigovore kao na primer, da je prilikom zaključenja ugovora postojala mana

* Rad primljen: 30. XI 2004. godine.

volje na njegovoj strani, ali ne i lične prigovore koje bi imali ostali solidarni dužnici prema poveriocu. Isto tako, svaki dužnik može isticati i objektivne prigovore koji proističu iz sadržine obaveze kao što je na primer nedozvoljena sadržina obaveze.

Čim je obaveza jedanput u potpunosti ispunjena, bilo da je to učinio samo jedan solidarni dužnik ili više njih, obaveza prestaje i svi se dužnici oslobađaju prema poveriocu. Na taj način je njihov odnos prema poveriocu prestao da postoji. Ukoliko bi poverilac od nekog dužnika koji ništa nije izmirio, ili je samo delimično izmirio dug, ponovo zahtevao isplatu duga, taj bi dužnik mogao da stavi prigovor da je dug ispunjen. Po ispunjenju obaveze potrebno je da se rasprave međusobni odnosi dužnika. Obaveze solidarnih dužnika mogu se razlikovati tako da rok ispunjenja obaveze može biti za svakog dužnika drukčiji. Isto tako, neki dužnici se mogu obavezati uslovno, a drugi bez uslova. Takođe, jedan solidarni dužnik može biti solidarno obavezan samo do određene visine, a ne za ceo dug i slično. Ova odstupanja su od značaja zbog toga što poverilac ispunjenje obaveze može da zahteva samo od onih ili onog dužnika kod kojih drukčiji rok ili utvrđeni uslov ne sprečavaju podizanje tužbe. To naravno, nema uticaja na poveriočeve zahteve prema onim dužnicima čiji je rok dospeo ili onima koji su se obavezali bez uslova.

Solidarnost dužnika ili pasivna solidarnost nastaje na osnovu ugovora, testamenta i zakona. Najčešće nastaje ugovorom i pravilo je da ona mora biti u ugovoru izrično sadržana. Ona se dakle, ne može pretpostaviti osim u slučaju iz člana 413. ZOO kad se za ugovore u privredi sa više dužnika pretpostavlja da odgovaraju solidarno, osim ako su ugovorači izrično otklonili solidarnu odgovornost.

Testamentom može nastati, na primer, kada ostavilac obaveže naslednike na solidarno ispunjenje kakve obaveze. Na osnovu zakona pasivna solidarnost nastaje u više slučajeva. U članu 166. ZOO utvrđena je solidarna odgovornost roditelja i deteta, ako je pored roditelja za štetu odgovorno i dete, a u članu 167. st. 2. ZOO solidarna odgovornost maloletnika i lica pod čijim je nadzorom. U članu 178. ZOO utvrđena je solidarna odgovornost imalaca motornih vozila za štetu koju pretrpe treća lica, a u članu 207. ZOO solidarna odgovornost prema trećem licu naručioca i izvođača radova na nepokretnosti za štetu koju pretrpi u vezi sa izvođenjem tih radova. U članu 105. ZOO utvrđena je solidarna odgovornost jemca nekog duga, a takva odgovornost je utvrđena i u drugim zakonskim propisima.

PREBIJANJE

Pošto se kod solidarnih obaveza svaki solidarni dužnik može pozvati na isplatu koju je izvršio drugi dužnik i na osnovu koje se ugasila obaveza svih dužnika, to se svaki solidarni dužnik može pozvati i na prebijanje koje je sa poveriocem izvršio njegov sadužnik. Ukoliko jedan od solidarnih dužnika ima potraživanje prema poveriocu, i to potraživanje koje is-

punjava sve uslove za kompenzaciju, i ako izvrši prebijanje toga potraživanja sa potraživanjem poverioca, onda je situacija ista kao da je taj dužnik ispunio solidarnu obavezu. Cela se obaveza gasi prema svim solidarnim dužnicima ako je tražbina dužnika ista ili veća od tražbine poverioca, a ako je manja od tražbine poverioca, onda se obaveza solidarnih dužnika gasi samo delimično do visine dužnikovog potraživanja prema poveriocu. Takođe, svaki solidarni dužnik može potraživanje svoga sadužnika prema poveriocu, koje ispunjava uslove za kompenzaciju, prebiti sa poveriočevim potraživanjem. On to međutim, može učiniti samo za onoliko koliko iznosi deo duga tog sadužnika u solidarnoj obavezi. To znači da se mora prethodno, s obzirom na međusobne odnose dužnika, utvrditi i dokazati koliko iznosi obaveza dužnika koji ima potraživanje prema poveriocu.

Ako prebijanjem nije u potpunosti ugašena solidarna obaveza, onda svi dužnici za smanjenu obavezu ostaju i dalje solidarno odgovorni. Poverilac prema tome, može zahtevati od svakog od njih isplatu celog ostatka smanjenog duga, uključujući i dužnika čija je tražbina prebijena.

OTPUŠTANJE DUGA

Otpuštanje duga, kao način kojim se gasi obaveza dužnika i bez ispunjenja, može poverilac da izvrši sporazumno sa svim solidarnim dužnicima ili samo sa jednim od njih. Realan ili objektivni otpust duga (in rem) deluje prema svim solidarnim dužnicima, tako da se njihova obaveza u celosti gasi dok personalno otpuštanje duga (in personam) dejstvuje samo prema jednom dužniku ali samo za deo koji prema međusobnim odnosima dužnika pada na njega, a ostali dužnici odgovaraju solidarno za ostatak obaveze. Za realan otpust duga je bitno zapaziti da postoji kad je poverilac izvršio sporazumno otpuštanje duga sa jednim dužnikom ako u izjavi o otpuštanju nije stavio nikakvo ograničenje ali isto tako ako poverilac da izjavu o otpuštanju duga svim solidarnim dužnicima i oni tu izjavu prihvate. Po članu 344. ZOO otpust duga je ugovor, a ne jednostrana izjava volje i zato je za njega neophodna saglasnost dužnika. Prema tome, ovakvo otpuštanje je objektivno i ono deluje prema svima pa se obaveza svih dužnika gasi u celosti.

Ako se, međutim, iz sporazuma može zaključiti da je otpuštanje duga imalo za svrhu da se obaveze oslobodi dužnik sa kojim je otpuštanje dogovoreno, onda ono dejstvuje samo prema tom dužniku i nema dejstva prema ostalim. Takav otpust duga je personalan, pa se solidarna obaveza ostalih dužnika smanjuje za onoliko koliko je međusobnim odnosima iznosila obaveza dužnika koji koristi otpuštanje. Za preostali deo obaveza ostali dužnici i dalje odgovaraju solidarno.

Teško je pretpostaviti ali je ipak moguće da se neki od dužnika izrično usprotivi otpuštanju duga bilo da je otpuštanje u celosti izvršeno uz saglasnost samo jednog dužnika ili svih sadužnika. U tom slučaju, dužnik

koji ne prihvata otpuštanje treba da prema poveriocu ostane u onolikoj obavezi koliko na njega pada prema međusobnim odnosima dužnika.

PRENOV

Kad se poverilac i dužnik saglase da postojeću obavezu zamene novom i kada nova obaveza ima različit predmet ili različit osnov prestaje stara obaveza. To je u stvari prenov ili novacija. Ukoliko bi iz bilo kojih razloga ugovor o prenovu bio poništen, ranije postojeća obaveza ostaje na snazi onakva kakva je bila, sa pravnom situacijom koja je postojala kao što su na primer, docnja, tok roka zastarelosti i drugo.

Prenov koji je poverilac izvršio sa jednim solidarnim dužnikom u pogledu celog duga deluje prema svim dužnicima, tako da se svi oni oslobađaju obaveze. Takvim prenovom stara obaveza, u kojoj su bili solidarni dužnici, prestaje da postoji, a nova obaveza, u čijem zaključenju ostali solidarni dužnici nisu učestvovali, ne vezuje ih. Ako prenov ne obuhvata celu obavezu, već samo onaj deo koji po međusobnim odnosima dužnika dolazi na dužnika koji je zaključio prenov, onda se obaveza ostalih dužnika smanjuje za taj deo. Ostali dužnici i dalje solidarno odgovaraju za umanjeni deo obaveze. Ukoliko se ugovor o prenovu poništi u smislu odredbi člana 352. ZOO, svi solidarni dužnici su ponovo u obavezi, kao što su bili i pre prenova.

PORAVNANJE

Ugovorom o poravnanju lica između kojih postoji spor ili neizvesnost o nekom pravnom odnosu, putem uzajamnih popuštanja, prekidaju spor ili neizvesnost o nekom pravnom odnosu i određuju svoja izmenjena uzajamna prava i obaveze. Predmet poravnanja može biti svako pravo, ne samo obligaciono, kojim se može raspolagati. U odnosu na poravnanje važno je još pomenuti da se zbog prekomernog oštećenja ne može tražiti poništenje poravnanja. Kad poverilac zaključi sa jednim solidarnim dužnikom poravnanje koje se odnosi na celu obavezu, a koje kasnije ostali dužnici neće da prihvate, to poravnanje po zakonu nema dejstva prema ostalim dužnicima. No, ovde se zakon ne može tumačiti u doslovnom smislu. U stvari poravnanje nema neposrednog dejstva na ostale dužnike, jer oni nisu ugovorna strana u tom ugovoru o poravnanju. Međutim, svakako da ono utiče na obaveze ostalih dužnika, jer se njihova obaveza smanjuje za onoliko za koliko je poravnanjem smanjen dug solidarnog dužnika koji ga je zaključio, a koji se utvrđuje prema njihovim međusobnim odnosima.

Ukoliko solidarni dužnici prihvate poravnanje koje je zaključio jedan od sadužnika i ostali solidarni dužnici postaju učesnici poravnanja, odnosno ugovorne strane u ugovoru o poravnanju. Na osnovu toga svi solidarno duguju dalje onako kako je poravnanjem utvrđeno.

Treća situacija nastupa kada poravnanje zaključi jedan dužnik, a ostali ne mogu da ga prihvate, jer iz poravnanja jasno proizilazi da je ono ograničeno samo na dužnika sa kojim je zaključeno. U tom slučaju poravnanje se odnosi samo na deo obaveze koji otpada na solidarnog dužnika koji je zaključio poravnanje. Obaveza se za toliko smanjuje, a svi dužnici uključujući i onoga koji je zaključio poravnanje, ostaju solidarno odgovorni poveriocu za tako sniženu obavezu.

SJEDINJENJE

Sjedinjenje nastaje kada jedno isto lice postane i poverilac i dužnik u istoj obligaciji pa je posledica ovoga prestanak obaveze i to po sili samog zakona. Prestanak nastaje u trenutku sjedinjenja jer jedno lice ne može samo sebi dugovati. Za one obaveze koje su upisane u javne knjige, nužno je izvršiti brisanje upisanog prava, odnosno obaveze, da bi se smatrali prestalim na osnovu sjedinjenja.

Kada u ličnosti poverioca dođe do sjedinjenja svojstva poverioca i jednog od solidarnih dužnika obaveza ostalih solidarnih dužnika se ne gasi. U ovom slučaju sjedinjenje, u stvari, deluje na sve dužnike, samo u ograničenom obimu. Njihova solidarna obaveza se snižava za onoliko koliko je pre sjedinjenja u njihovim međusobnim odnosima iznosio, u celokupnoj obavezi, deo solidarnog dužnika koji se sjedinio sa poveriocem.

DOCNJA POVERIOCA

Poverilac dolazi u docnju ako bez osnovanog razloga odbije da primi ispunjenje ili ga svojim ponašanjem spreči. Stoga poverilac koji je došao u docnju prema jednom solidarnom dužniku došao je u docnju i prema svim ostalim solidarnim dužnicima. Naime, kod solidarnih obaveza svaki solidarni dužnik može da izvrši obavezu i time oslobodi sve ostale dužnike. Ako je poverilac time što je odbio ili sprečio ispunjenje obaveze od jednog solidarnog dužnika pao u docnju, logično je da je pao u docnju i prema svim ostalim solidarnim dužnicima. Jer, poverilac ima pravo da bira od koga će od solidarnih dužnika da zahteva dug, ali nema pravo da odbije ispunjenje od onog dužnika koji mu ga ponudi. Kada je odbio ili sprečio prijem ispunjenja od jednog, to se izjednačava, u pogledu dejstva, kao da je odbio ispunjenje od svih. Prema tome, prema svima je u docnji, bez obzira na eventualne modalitete u njihovim obavezama kao što su različiti rokovi, uslovi i slično.

Padanjem u docnju prelazi na poverioca rizik slučajne propasti ili oštećenja stvari koja se duguje, prestaje docnja dužnika i prestaje da teče kamata, a poverilac duguje naknadu štete nastale usled njegove docnje i troškove daljeg čuvanja stvari.

DOCNJA JEDNOG DUŽNIKA I PRIZNANJE DUGA

Pitanje dejstva docnje može se postaviti u slučajevima u kojima solidarna obaveza nije ugovorena sa istim rokom ispunjenja za sve solidarne dužnike. Zbog toga i dospelost potraživanja za pojedine dužnike nastupa u različito vreme, pa time i momenat padanja u dužničku docnju. Onaj solidarni dužnik kome je ranije istekao rok za ispunjenje, ako niko od solidarnih dužnika do tada nije ispunio obavezu, pao je u docnju pre onih dužnika kojima rok za ispunjenje još nije istekao. Nepravično bi bilo da posledice docnje toga dužnika snose i oni dužnici koji nisu pali u docnju. Ako bi se uzelo da docnja i njih pogađa, onda ne bi imala smisla odredba člana 414. st. 2. ZOO koja dopušta različite rokove. Tada bi svi solidarni dužnici, u stvari, odgovarali za najkraći rok. S druge strane, rešenje usvojeno u zakonu ni u čemu ne vređa prava poverioca. On ima pravo da bira solidarnog dužnika od koga će da zahteva ispunjenje obaveze. Ako izabere dužnika koji je u docnji, on će se, zavisno od slučaja, koristiti svim posledicama njegove docnje prema članu 262. ZOO. Ukoliko pak, zahtev upravi prema drugom dužniku koji nije u docnji, onda se na docnju ne može pozivati niti njom koristiti.

Isto važi, u osnovi, i za priznanje duga koje učini jedan od solidarnih dužnika. Njegovo priznanje duga, između ostalih dejstava, ima za posledicu prekid zastarevanja. I kad bi njegovo priznanje delovalo prema svim solidarnim dužnicima, onda bi dužnik koji je priznao potraživanje, bez saglasnosti drugih dužnika, otežao njihov položaj, što ne bi bilo u skladu sa utvrđenim načelima solidarne odgovornosti. Zbog toga, poverilac ako hoće da zadrži do ispunjenja u jednakoj obavezi sve solidarne dužnike, mora postići sporazum sa svima o priznanju duga. U suprotnom, u odnosu na dužnike koji nisu priznali dug, njegov odnos se ni u čemu ne menja. U konkretnom slučaju, prema svim ostalim dužnicima ne bi se prekinulo zastarevanje na osnovu priznanja duga. I, ako ne bi naplatio dug do isteka roka zastarelosti koji važi za njih, mogao bi kasnije tužbu da podigne samo protiv dužnika koji je priznao dug, jer njemu rok zastarelosti kasnije ističe.

ZASTOJ I PREKID ZASTAREVANJA

Odricanje od zastarelosti

Zastoj ili prekid zastarevanja prema jednom solidarnom dužniku nema dejstva prema ostalim solidarnim dužnicima. Prema njima zastarevanje i dalje teče i ono se navršava istekom roka zastarelosti utvrđenog u zakonu. Zastoj ili prekid zastarevanja nastupaju uvek iz nekih razloga koji se odnose na dužnika prema kojem dejstvuju. Prema tome, oni, pošto bi predstavljali otežavanje položaja ostalih dužnika, ne dejstvuju prema njima. Zbog zastoja ili prekida zastarevanja prema jednom solidarnom du-

žniku navršavanje zastarelosti se za njega odlaže i ono će, po isteku vremena, uslediti kasnije nego za ostale dužnike.

Ukoliko u jednoj solidarnoj obavezi prema nekim dužnicima zastari obaveza, a prema nekim ne zastari, na primer, zbog zastoja ili prekida ili različitog roka onda su ovi dužnici, prema kojima obaveza nije zastarela, i dalje u obavezi prema poveriocu. U slučaju da poverilac tuži nekog dužnika čija obaveza nije zastarela, on je dužan da ispuni celu solidarnu obavezu. No, pošto zastarelost dejstvuje samo na odnose određenog solidarnog dužnika prema poveriocu, ona nema značaja za međusobne odnose solidarnih dužnika. I zbog toga, solidarni dužnik koji je izvršio isplatu ima pravo regresa prema svim ostalim dužnicima, pa i prema onima čija je obaveza zastarela. S druge strane zastarelost prava na regres među solidarnim dužnicima počinje teći od momenta izmirenja obaveze prema poveriocu.

Drukčije stoji stvar ako je obaveza zastarela prema svim solidarnim dužnicima. Tada niko od njih nije dužan da ispuni obavezu. I zato, ako se neki od njih odrekne od navršene zastarelosti i ispuni zastarelu obavezu bez saglasnosti ostalih solidarnih dužnika, nema pravo regresa prema njima.

Pravo ispunioca na naknadu

Ispunjenjem solidarne obaveze gasi se obligacioni odnos između svih solidarnih dužnika i poverioca. No, dužnik koji je ispunio obavezu nije ispunio samo svoju obavezu, već i obavezu svih solidarnih dužnika. Zbog toga, u slučaju da solidarnu obavezu ispuni samo jedan solidarni dužnik ili i više njih, ali ne svi solidarni dužnici, odnos među solidarnim dužnicima se ne gasi jer je potrebno da se raščiste njihovi međusobni odnosi.

Solidarni dužnik koji je ispunio solidarnu obavezu ima prema ostalim sadužnicima pravo regresa, tj. pravo da zahteva od njih da mu naknade delove obaveze koji padaju na svakog od njih, tako da u konačnom obračunu i dužnik koji je platio više nego što iznosi njegova obaveza, snosi samo svoj deo.

Međusobni odnosi solidarnih dužnika u pogledu delova obaveze koji svaki od njih treba da snosi utvrđuje se prema pravnom odnosu koji među njima postoji ili prema zakonu. Ako postoji ugovor kojim se utvrđuje veličina dela svakog dužnika u solidarnoj obavezi, onda dužnik koji je ispunio obavezu ima pravo od svakog sadužnika zahtevati deo koji na njega otpada po ugovoru.

Zakon određuje da kada više lica solidarno jemči za neki dug, pa jedan od njih plati, on ima pravo da zahteva od ostalih jemaca da mu svaki naknadi deo koji pada na njega. A zakon, takođe, određuje kada je više lica solidarno odgovorno za štetu, onda solidarni dužnik koji je isplatio više nego što iznosi njegov deo u šteti, ima pravo regresa od ostalih dužnika za ono što je platio za njih. I nepodeljeni naslednici odgovaraju po-

veriocu solidarno. Tako, ukoliko jedan od njih plati dug, ostali su naslednici dužni da mu daju nadoknadu u srazmeri svojih nasledničkih delova.

Solidarni dužnik koji je ispunio obavezu nema pravo na regres ako nije prema poveriocu istakao neki od prigovora na koji imaju pravo svi solidarni dužnici. Na primer, nije istakao prigovor zastarelosti potraživanja ili prigovor da ni poverilac nije izvršio svoju obavezu iz ugovora, i sl. U tome slučaju njegovom regresnom zahtevu ostali solidarni dužnici mogu staviti prigovor da je platio solidarnu obavezu koju nije morao ispuniti.

U članu 423. st. 2. ZOO kaže se da u pogledu prava na regres dužnika koji je isplatio dug nije od uticaja okolnost što je poverilac nekog sadužnika oslobodio duga ili mu smanjio dug. Ova odredba izgleda protivrečno odredbi člana 416. st. 2. ZOO, po kojoj otpuštanje duga koje je imalo za svrhu da oslobodi dužnika sa kojim je izvršeno, smanjuje solidarnu obavezu za deo koji pada na tog dužnika. S obzirom na to, odredba da oslobođenje ili smanjenje duga nema uticaja na pravo regresa dužnika koji je izvršio isplatu, može se shvatiti samo tako da je oslobođenje ili smanjenje duga bez uticaja u slučaju da je jedan solidarni dužnik izmirio dug ne znajući da je jedan od sadužnika oslobođen svoje obaveze. U tom slučaju je osnovano da dužnik koji je ispunio obavezu ne snosi posledice oslobađanja drugog dužnika, već da ima pravo regresa i prema njemu. Razume se, drukčije stvari stoje ako je dužnik koji je isplatio obavezu to učinio iako je znao da je jedan solidarni dužnik svoje obaveze oslobođen i da je na osnovu toga mogao da umanji solidarnu obavezu. Ukoliko bi on, i pored toga, isplatio ceo dug, onda on to svakako ne bi učinio u dobroj veri i osnovano je da tada ne bi imao pravo regresa.

Može se desiti da je jedan od solidarnih dužnika insolventan ili da je iz bilo kojih razloga deo duga koji na njega dolazi nenaplativ. U tome slučaju deo toga dužnika deli se srazmerno na sve solidarne dužnike, uključujući i one kojima je, eventualno, poverilac otpustio dug. Jer, poverilac je mogao da oslobodi dužnika obaveze koju ima prema njemu, ali ne može da ga oslobodi prema ostalim dužnicima obaveze koja proizilazi iz njihovog međusobnog odnosa. A, jedna od takvih obaveza je i srazmerno preuzimanje dela duga insolventnog dužnika.

Podela na jednake delove

Osnovno pravilo po kome se između solidarnih dužnika deli ispunjena solidarna obaveza je da se ona deli u zavisnosti od unutrašnjeg pravnog odnosa koji među njima postoji. Ukoliko među solidarnim dužnicima nije regulisano pitanje podele duga ni ugovorom, niti rešenje proizilazi iz pravnog odnosa koji među njima postoji, tada je pravilo da na svakog solidarnog dužnika dolazi jednak deo obaveze.

No, ako je solidarna obaveza zaključena u isključivom interesu jednog od solidarnih dužnika, on je dužan nadoknaditi ceo iznos obaveze sa-

dužniku koji je izmirio poverioca. Ovde su solidarni dužnici na sebe preuzeli ispunjenje obaveze samo radi toga da bi poveriocu pružili veću sigurnost u njegovom potraživanju koje ima prema jednom solidarnom dužniku. U takvom solidarnom odnosu svi solidarni dužnici preuzimaju, bez ikakve koristi za sebe, breme i rizik solidarnosti, u isključivom interesu jednog od njih. Verovatno je poverilac i pristao na obavezni odnos koji je u isključivom interesu jednog od solidarnih dužnika uz uslov da dug bude obezbeđen solidarnim dužnicima. Zbog toga ne bi bilo pravično da ti sa-dužnici konačno snose bilo koji deo duga.